

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI JANÓWKA

Gmina Stare Pole
Powiat Malborski
Województwo Pomorskie

Janówka 2012

<u>Spis treści</u>	strona
Wstęp	3
Charakterystyka miejscowości Janówka na tle gminy Stare Pole	
1. Położenie administracyjno – geograficzne	4
2. Demografia	5
3. Historia miejscowości	5
4. Układ przestrzenny	7
Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości	
1. Dziedzictwo kulturowe	8
2. Zasoby przyrodnicze	9
3. Infrastruktura społeczna. Obiekty i tereny rekreacyjne	9
4. Rynek pracy. Gospodarka. Rolnictwo	9
5. Infrastruktura techniczna	10
6. Oświata. Zdrowie. Bezpieczeństwo.	11
Tabelaryczne zestawienie zasobów służących odnowie miejscowości	12
Mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia – analiza SWOT	14
Wizja rozwoju miejscowości Janówka	15
Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć służących aktywizacji lokalnej społeczności	18
Charakterystyka projektów według kolejności rankingowej	20
Koszty realizacji projektów i harmonogram ich wdrażania	24
Obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców	25
Podsumowanie	25

Wstęp

Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej w 2004 r. otworzyło przed naszym krajem szerokie perspektywy rozwoju dzięki możliwości otrzymania finansowego wsparcia na realizację działań w różnych dziedzinach życia gospodarczego i społecznego. Szansę na dofinansowanie mają zarówno projekty obejmujące swym zasięgiem duże obszary i wielu beneficjentów, jak również te, kierowane do lokalnych, często małych społeczności. Właśnie dla tych ostatnich to niejednokrotnie szansa na odmianę dotychczasowego otoczenia i sposobu życia. Wspólne planowanie przez mieszkańców małych miejscowości wizji rozwoju miejsca, w którym żyją na co dzień oraz świadomość, że można otrzymać wymierne wsparcie finansowe i merytoryczne na realizację konkretnych działań, prowadzi do budowania trwałych więzi międzysąsiedzkich, podjęcia bezinteresownych działań na rzecz lokalnej wspólnoty, a jednostkowo – wzrost wiary we własne możliwości, chęć rozwoju osobistego oraz motywację do poszukiwania dla siebie nowych szans na poprawę życia materialnego i duchowego.

Pierwszym krokiem na drodze do lepszej przyszłości dla społeczności, jaką stanowią mieszkańcy wsi, jest opracowanie Planu Odnowy Miejscowości. Opracowując Plan dla wsi Janówka chciano przede wszystkim zintegrować jej mieszkańców i pobudzić do wspólnego działania. Plan jest dokumentem strategicznym, stworzonym przy aktywnym udziale jego mieszkańców. Ma uświadomić mieszkańcom Janówki ich rolę w tworzeniu pomysłów na własny rozwój i poprawę warunków życia. Dokonano inwentaryzacji zasobów i identyfikacji problemów, następnie skupiono się nad kierunkami rozwoju – jaką drogą należy pójść, aby najlepiej wykorzystać potencjał wsi. Ostatnim etapem było stworzenie wizji wsi i zaplanowanie działań zmierzających do jej urzeczywistnienia. Proponowane przez mieszkańców przedsięwzięcia są możliwe do zrealizowania jedynie przy aktywnym ich zaangażowaniu oraz przy wsparciu władz samorządowych gminy Stare Pole i województwa pomorskiego.

Plan Odnowy Miejscowości Janówka opracowany został na kilka kolejnych lat. W okresie tym podejmowane będą działania inwestycyjne, a także inne, o charakterze szkoleniowym i społecznym. Przystąpienie do realizacji danego projektu poprzedzone zostanie przygotowaniem odpowiednich opracowań i kosztorysów.

Charakterystyka miejscowości Janówka na tle gminy Stare Pole

1. Położenie administracyjno – geograficzne

Janówka to miejscowość położona w gminie Stare Pole, w jej północnej części, w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Nogat i lasu rosnącego w jej zakolu o powierzchni 311ha. Na terenie lasu znajduje się jezioro. Międzywale rzeki Nogat oraz las objęte są prawną ochroną jako Obszar Chronionego Krajobrazu Rzeki Nogat. Wieś oddalona jest o 3km od drogi krajowej nr 22 i 7km od siedziby gminy. Zajmuje powierzchnię 811,49ha. Jest jednym z 12 sołectw należących do Gminy Stare Pole, skupiających 16 miejscowości.

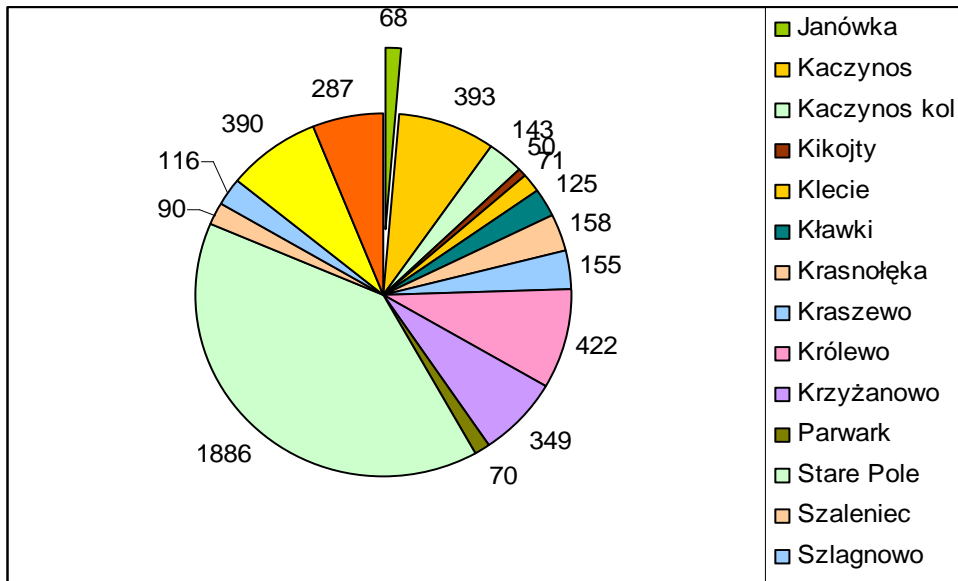
Gmina Stare Pole jest jedną z pięciu gmin wchodzących w skład Powiatu Malborskiego, położonego na wschodzie województwa pomorskiego. W podziale fizyczno-geograficznym Gmina Stare Pole pozostaje w obrębie Żuław Wiślanych, będących częścią makroregionu Pobrzeża Gdańskiego, wchodzącego w skład podprovincji Pobrzeży Południowobałtyckich, a ściślej w jego wschodniej części nazwanej Żuławami Elbląskimi. Reprezentuje typ krajobrazu naturalnego – nadmorski deltowy, zajmuje powierzchnię 7 949 ha, z czego 332 ha to lasy, a 6 257 użytki rolne.

Poniższa mapka przedstawia obszar gminy Stare Pole i lokalizację miejscowości Janówka.

2. Demografia

Janówka jest niewielką miejscowością, liczącą zaledwie 66 mieszkańców, co stanowi 1,4% ogólnej liczby osób zamieszkujących gminę Stare Pole, która na dzień 31.12.2011 r. wynosiła 4 773 osoby. W Janówce w wieku przedprodukcyjnym (do 18 lat) jest 13 osób, w wieku produkcyjnym są 43 osoby (w wieku od 18 do 65 lat), a w wieku poprodukcyjnym jest 10 osób (powyżej 65 roku życia). Poniższy wykres przedstawia liczbę mieszkańców Janówki na tle gminy Stare Pole (stan na 31.12.2011 r.).

Dane Urzędu Gminy

3. Historia miejscowości

Obszar, na którym leży Janówka, do XVI w. był na znacznej jego części pokryty rozlewiskami jeziora Drużno, bagnami oraz lasem grądowym. Badania archeologiczne wykazują, że mimo takich warunków, istnieją ślady obecności człowieka na tych terenach już ok. 2500 – 1700 lat p.n.e. Dowodem na istnienie osadnictwa są stanowiska archeologiczne w Janówce, Kleciu i w zakolu koryta Starego Nogatu (nieopodal Starego Pola, na Piachowej Górze). W średniowieczu (ok. VI w.) tereny rozciągające się na wschód od Wisły i Nogatu opanowali pogańscy Prusowie, którzy osiedlili się również w okolicach Starego Pola. Świadczą o tym staropruskie nazwy miejscowości jak Krauslamks (Kraszewo) czy Matkutkaimis (Parwark).

Przybycie Krzyżaków rozpoczęło wielką akcję kolonizacyjną terenów Żuław. Wówczas to następuje lokacja większości istniejących wsi w okolicach Janówki. Korzystne warunki stosowanego przez Krzyżaków prawa chełmińskiego przyciągały osadników, którzy zamiast rozproszonych osad i pojedynczych dworów zakładali zwarte, założone według

jednolitego planu wsie, których granice były ściśle określone w przywilejach lokacyjnych. Następuje lokacja takich wsi, jak: Altfelde (Stare Pole – 1330), czy Reichfelde (Złotowo 1331-1335).

Po wieku świetności i rozwoju, jaki przeżywał Zakon w ciągu XIV w. nastąpił upadek Krzyżackiej potęgi. W czasie wojny polsko-krzyżackiej oraz wojny trzynastoletniej, wiele wiosek zostało zniszczonych. Na mocy pokoju z 1466 r. Janówka i okolice znalazły się w Prusach Królewskich, w tzw. Ekonomii Malborskiej. Wówczas to na nowo rozpoczęto uporządkowywanie spraw osadniczych. Król Kazimierz Jagiellończyk dokonał nowej lokacji wsi Krzyżanowo (Nocendorf) i Szlagnowo (Schlablau).

Kiedy w 1569 r. król Zygmunt August wydał edykt gwarantujący swobody religijne, większość późniejszych osadników na tych terenach pochodziła z Holandii i Niemiec. Osiedlali się oni na terenach najslabiej dotychczas zasiedlonych i najtrudniejszych do uprawy. Kolonistów tych zwano w dawnej Polsce Olędrami, należeli oni do protestanckiej sekty mennonitów, prześladowanej w Niderlandach. Specjalizowali się oni w zakresie osuszania błot i bagien. Spośród miejscowości leżących wokół Starego Pola, osadnicy wybrali na utworzenie swojej osady Szaleniec, gdzie do tej pory był folwark. Osiedlając się tworzyli zagrody holenderskie. Oprócz prac melioracyjnych i nowego typu osadnictwa, zasługą mennonitów było sprowadzenie na Żuławy biało-czarnych krów rasy holenderskiej i związana z tym produkcja serów. Do dziś zachowały się liczne zabytki ich specyficznego budownictwa – domy podcieniowe.

W wyniku I rozbioru Polski, w 1772 r. teren obecnego powiatu malborskiego został zajęty przez państwo pruskie. Zmiana przynależności państwowej spowodowała m.in. zmniejszenie liczebności społeczności mennonickiej. Surowe zasady tej religii (skrajny pacyfizm, zakaz noszenia broni) spowodowały prześladowania ze strony militarystycznego państwa i w konsekwencji emigrację znacznej części mennonitów w rejon Morza Czarnego.

W XIX wieku nastąpił dalszy rozwój ekonomiczny tego terenu, do czego przyczyniła się poprawa komunikacji – budowy dróg i kolei, w tym – gęstej sieci kolejek wąskotorowych, docierających do wielu miejscowości. Powstały też pierwsze folwarki z charakterystyczną dla nich zabudową. Rozwinęło się przetwórstwo rolne, m.in. młynarstwo oraz cukrownictwo.

XIX wiek to okres wielkich powodzi, które nękały Żuławy. Największa w stratach materialnych powódź, z uwagi na zasięg zalania powierzchni (ok.23.000 ha), związana była z przerwaniem wału w dniu 25 marca 1888 roku o godzinie 18.12 właśnie we wsi Janówka (w drugi dzień świąt wielkanocnych). Olbrzymia masa wód, po przerwaniu wału w Janówce, w ciągu niecałych dwóch godzin zalała również wieś Stare Pole - do 150cm. Powódź

pochłonęła istnienie całych rodzin, zamieszkujących Janówkę. Należały do nich rodziny Arndt, Kruger i Sonke.

Po I wojnie światowej tereny na wschód od Nogatu (w tym wieś Janówka) pozostały częścią państwa Niemieckiego.

Wycofywanie się wojsk niemieckich przed Armią Czerwoną pod koniec II wojny światowej spowodowało ogromne zniszczenia. Niemcy przerwali wały przeciwpowodziowe, zalewając większą część Żuław. Nastąpiły też ogromne migracje ludności. Ludność niemiecka została wysiedlona, a na ich miejsce kierowano osadników z południa Polski i tzw. repatriantów ze wschodnich terenów II Rzeczypospolitej. Nowi mieszkańcy nie mieli doświadczenia w gospodarowaniu w takich warunkach środowiska przyrodniczego, co spowodowało obniżenie poziomu rolnictwa. Sytuacji nie poprawiła rekonstrukcja zniszczonego systemu melioracyjnego i przeciwpowodziowego. Zniszczeniu uległa też znaczna część starej zabudowy wiejskiej, a nowi mieszkańcy nie wytworzyli nowych dobrych wzorców. Budownictwo pozbawione było indywidualnego charakteru oraz wartości estetycznych. W wyniku praktycznie całkowitej wymiany ludności zniszczeniu uległy też stare cmentarze.

4. Układ przestrzenny.

Wieś Janówka zachowała formę ulicówki jednostronnej przywałowej. W układzie przestrzennym na uwagę zasługują wysokie na 5 metrów wały odgradzające miejscowość od koryta Nogatu – rozpościera się z nich wspaniały widok na okolicę.

W historycznym układzie osadniczym wyróżniały się trzy duże „wolne” zagrody gburskie oraz przy wjeździe od strony Królewa – budynek posterunku celnego. Zabudowa

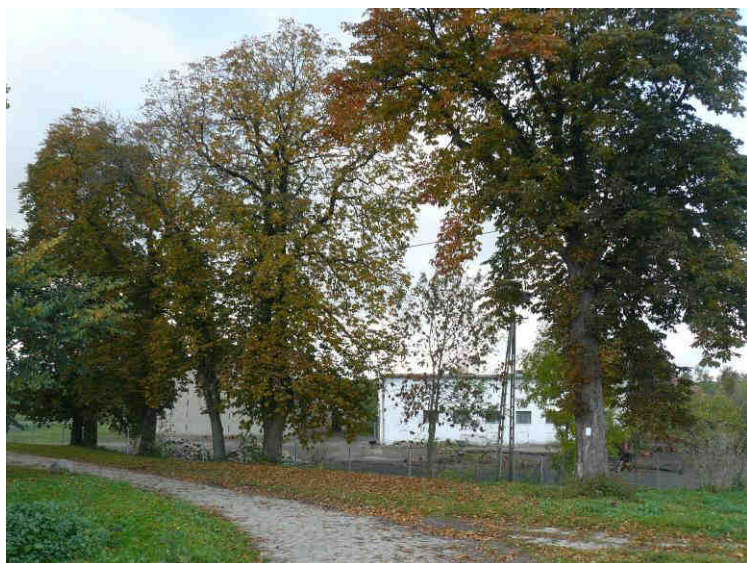

siedliskowa dawnych zagrod gburskich przetrwała tylko częściowo. Zachowane elementy to brama wjazdowa z ok. 1900 r. (zdjęcie obok) oraz ruiny budynku gospodarczego.

Inwentaryzacja zasobów służących odnowie miejscowości

1. Dziedzictwo kulturowe.

Do Gminnej Ewidencji Zabytków z miejscowości Janówka wpisanych jest 19 obiektów. Są to budynki mieszkalne i gospodarcze, pochodzące z końca XIX w. i początku XX w. a także brama i kompozycja zieleni wysokiej – pięć jesionów oraz sześć kasztanowców. Formy architektoniczne budynków zostały znacznie przekształcone – zmodernizowane w trakcie remontów, przebudów i adaptacji wykonywanych w drugiej połowie XX wieku, na ogół bez nadzoru konserwatorskiego. Występuje niewiele obiektów wzniesionych wspólnie – dwa domy mieszkalne, dawny sklep, kilka budynków gospodarczych. Wyróżniające się elementy

zieleni wysokiej, komponowanej to: szpaler złożony z sześciu kasztanowców (około 100 letnich) w północno - wschodniej części wsi, wzdłuż drogi wiejskiej. Dawniej zapewne kompozycja zieleni wysokiej – pozostałość parku wiejskiego (zdjęcie z lewej strony).

Budynek mieszkalny z 1902 r.

2. Zasoby przyrodnicze.

Janówka położona jest w Obszarze Chronionego Krajobrazu Rzeki Nogat, będącego częścią ekologicznego systemu obszarów chronionych, którego zadaniem jest ochrona najcenniejszych walorów przyrodniczo – krajobrazowych środowiska – łąk, pastwisk i szuwarów stanowiących ostoję ptaków i drobnych ssaków na obszarze Żuław Wiślanych. Usytuowanie Janówki z dala od ośrodków wielkiego przemysłu sprawia, że środowisko naturalne jest nieskażone i sprzyja rozwojowi rekreacji oraz aktywnego wypoczynku. Z uwagi na bliskie sąsiedztwo takich ośrodków, jak Malbork, Elbląg, Frombork, Kwidzyn oraz bogatych krajobrazowo obszarów, istnieje tu możliwość rozwoju turystyki krajoznawczej. Janówka posiada korzystne warunki dla rozwoju agroturystyki i eko-turystyki, sportów wodnych i wycieczkowych, ma również dogodne położenie przy trasie żeglownej, (rzeka Nogat), łączącej Szlak Noteci i Wisły z Kaliningradem.

3. Infrastruktura społeczna. Obiekty i tereny rekreacyjne.

We wsi Janówka znajduje się świetlica wiejska. Korzystają z niej głównie dzieci i młodzież, starszym mieszkańcom służy jako miejsce zebrań wiejskich oraz organizowania zabaw np. sylwestrowych. Świetlica działa w ramach Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, który jako samorządowa instytucja ma na celu zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie kultury i sportu. Największym wydarzeniem kulturalnym o charakterze ponad gminnym jest organizowana w Janówce Noc Świętojańska. Jest to impreza odbywająca się w pod koniec czerwca, w czasie której puszczane są wianki na wodę, na rzece Nogat, palone jest ognisko, wokół którego przeprowadzane są zabawy nawiązujące do święta sobótki. Ponadto wszyscy uczestnicy mogą wziąć udział w zabawie tanecznej przy świetlicy i pokazie sztucznych ogni.

W sąsiedztwie świetlicy znajduje się plac zabaw oraz plac taneczny.

4. Rynek Pracy. Gospodarka. Rolnictwo.

Gmina Stare Pole charakteryzuje się stosunkowo wysokim bezrobociem. Na dzień 31 grudnia 2011 r. liczba osób pozostających bez pracy wynosiła 420, z czego najwięcej osób bezrobotnych jest w wieku 25-34 lata (131 osób) i posiadających wykształcenie gimnazjalne lub niższe (188 osób).

Głównym źródłem utrzymania mieszkańców Janówki jest rolnictwo. We wsi jest obecnie 17 gospodarstw rolnych, w tym jedno posiada certyfikat gospodarstwa ekologicznego. Gospodarstwa nastawione są na produkcję zbóż, rzepaku i roślin okopowych

(buraki cukrowe), a także na hodowlę bydła. Ponadto część mieszkańców Janówki czerpie dochody z pracy zarobkowej, poza miejscem zamieszkania, głównie w Malborku i Elblągu.

Na dzień 31 grudnia 2011 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 216 podmiotów gospodarczych sektora prywatnego (z czego 1 w Janówce) i 12 sektora publicznego. W sektorze prywatnym największą grupę stanowią małe, rodzinne firmy handlowe i usługowe.

5. Infrastruktura techniczna.

We wsi Janówka wszyscy mieszkańcy podłączeni są do sieci wodociągowej. Zaopatrzenie w wodę zapewnia Centralny Wodociąg Żuławski, który pobiera wodę z ujęcia „Letniki” zlokalizowanego na terenie gminy Stare Pole, w miejscowości Ząbrowo. W Janówce nie ma sieci kanalizacyjnej, ścieki bytowe gromadzone są w przydomowych zbiornikach. Wpływa to niekorzystnie na środowisko naturalne, gdyż przeważnie zbiorniki te nie są szczelne.

Janówka wyposażona jest również w sieć gazową, nie występuje natomiast zbiorowe zaopatrzenie w ciepło. Stosowane jest indywidualne ogrzewanie, głównie węglem kamiennym i gazem ziemnym.

Szkielet układu drogowego gminy stanowi droga krajowa nr 22 przechodząca przez miejscowości Królewo i Stare Pole, która jest także drogą międzynarodową, łączącą przejście graniczne Gronowo (do Rosji) z przejściem granicznym Kostrzyn (do Niemiec). Drogi powiatowe, których jest w gminie blisko 56km, są na ogół w złym stanie technicznym. Łączą one poszczególne wsie (w tym Janówkę) z siedzibą gminy i drogą krajową nr 22.

Przez gminę Stare Pole przebiega linia kolejowa Gdańsk – Elbląg – Olsztyn. Pociągi osobowe zatrzymują się na stacji Stare Pole i Królewo. Stanowi to dogodne połączenie z miastami Malbork, Elbląg, Gdańsk. Gmina jest również obsługiwana przez prywatnego przewoźnika autobusowego. Do Janówki dojeżdża tylko autobus szkolny. Najbliższe połączenie autobusowe ze Starym Polem czy Malborkiem znajduje się w Królewie, oddalonym od Janówki o 3km.

6. Oświata. Zdrowie. Bezpieczeństwo.

Dzieci i młodzież z Janówki uczęszczają do Zespołu Szkół w Starym Polu (szkoła podstawowa i gimnazjum), w którym obecnie uczy się 549 dzieci. Ze wsi Janówka do szkoły podstawowej uczęszcza 5 dzieci, w szkole gimnazjalnej nie uczy się obecnie żaden mieszkaniec wsi. W Starym Polu istnieje również przedszkole, do którego uczęszcza 115

maluchów z terenu gminy. Są to jedyne placówki oświatowe w Gminie Stare Pole. Kształcenie na etapie ponad gimnazjalnym zapewniają szkoły średnie w Malborku i Elblągu.

Mieszkańcy Janówki w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej mogą korzystać z usług świadczonych przez Ośrodek Zdrowia Mederi, znajdujący się w Starym Polu. Mieści się on w tym samym budynku co Urząd Gminy. W budynku tym znajduje się również apteka, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Posterunek Policji, który dba o bezpieczeństwo publiczne w całej gminie i jedna z jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, która od 1997 r. włączona jest do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego oraz do selektywnego systemu alarmowania, zlokalizowanego w Państwowej Straży Pożarnej w Malborku

Budynek świetlicy wiejskiej

Tabelaryczne zestawienie zasobów służących odnowie miejscowości

Co ją wyróżnia?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobre położenie (blisko drogi krajowej, 8km do Malborka, 25km do Elbląga). ▪ Bliskość atrakcji turystycznej o skali międzynarodowej, jaką jest Zamek Krzyżacki w Malborku. ▪ Atrakcyjność turystyczna wsi. Możliwość rozwoju agroturystyki i eko – turystyki. ▪ Dobra jakość gleb. ▪ Dobry stan środowiska naturalnego, bezpośrednie sąsiedztwo rzeki Nogat i związanego z nią Obszaru Chronionego Krajobrazu.
Jakie pełni funkcje?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Funkcja rolnicza i mieszkaniowa. ▪ Niedostatecznie rozwinięta działalność pozarolnicza związana z agroturystyką.
Kim są mieszkańcy?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rolnicy i ich rodziny. ▪ Niski poziom wykształcenia. ▪ Niski poziom dochodów.
Co jest podstawą utrzymania?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dochody z rolnictwa. ▪ Emerytury i renty. ▪ Wynagrodzenia z zatrudnienia poza miejscem zamieszkania.
W jaki sposób mieszkańcy są zorganizowani?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rada sołecka.
W jaki sposób rozwiązują problemy?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Problemy zgłaszane są przez mieszkańców wsi na zebraniach wiejskich lub bezpośrednio do sołtysa, który współpracuje z Urzędem Gminy Stare Pole. ▪ Część problemów mieszkańcy rozwiązują we własnym zakresie.
Jak wygląda nasza wieś?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zabudowa zwarta, wzdłuż drogi powiatowej. ▪ Obejścia zadbane i estetyczne. ▪ Większość zabudowań z okresu przedwojennego. ▪ Nie uporządkowane tereny pozostające poza granicami prywatnych posesji. ▪ Świetlica wiejska i plac zabaw. ▪ Brak kanalizacji sanitarnej.
Jakie obyczaje i tradycje są u nas pielęgnowane i rozwijane?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Janówka jest wsią napływową, zamieszkałą przez osoby pochodzące z różnych rejonów Polski, dlatego brak jest rdzennych tradycji. ▪ Obchody święta Nocy Świętojańskiej tzw. Sobótka ▪ Mieszkańcy obchodzą święta związane z kultem religijnym (Boże Narodzenie, Wielkanoc, Dożynki)

Jaki jest stan otoczenia i środowiska?	<ul style="list-style-type: none">▪ Wieś położona wzdłuż wału rzeki Nogat i przebiegającej przez nią drogi powiatowej.▪ Otoczenie charakterystyczne dla Żuław, krajobraz równinny, poprzecinany rowami melioracyjnymi.▪ Stan środowiska naturalnego dobry, zagrożeniem może być brak sieci kanalizacyjnej .▪ Gospodarstw domowe wyposażone w pojemniki na odpady komunalne. Możliwość segregacji odpadów (szkło i plastik).▪ System urządzeń melioracji wymaga konserwacji.
Jakie jest rolnictwo?	<ul style="list-style-type: none">▪ Rolnictwo indywidualne, dobra jakość gleb.▪ Jedno gospodarstwo posiada certyfikat gospodarstw ekologicznego.▪ Główny kierunek produkcji rolnej to uprawa zbóż, rzepaku, buraków cukrowych oraz hodowla bydła.▪ Bardzo dobre warunki dla rozwoju agroturystyki.
Jakie są połączenia komunikacyjne?	<ul style="list-style-type: none">▪ Najbliższy przystanek linii autobusowej znajduje się przy drodze krajowej nr 22, w odległości 3km.▪ Stacja PKP w Starym Polu (7km od Janówki) – połączenia z Malborkiem, Elblągiem, Gdańskiem.▪ Do siedziby gminy (urzędu, przychodni, sklepu, banku) mieszkańcy dojeżdżają rowerami lub własnymi samochodami▪ Dzieci dowożone są do szkoły w Starym Polu autobusem szkolnym.
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	<ul style="list-style-type: none">▪ Plac zabaw zlokalizowany w centrum wsi.▪ Świetlica wiejska.

Mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia – analiza SWOT

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">▪ Korzystne położenie - bezpośrednie sąsiedztwo rzeki Nogat i związanego z nią Obszaru Chronionego Krajobrazu.▪ Dobre warunki do rozwoju usług rekreacyjno – wypoczynkowych i agroturystycznych.▪ Integracja mieszkańców wokół wspólnych działań.▪ Plac zabaw, świetlica wiejska.	<ul style="list-style-type: none">▪ Zły stan techniczny świetlicy wiejskiej.▪ Niska jakość życia w aspekcie kulturalnym i wypoczynkowo – rekreacyjnym.▪ Zły stan dróg, brak chodnika.▪ Brak kanalizacji sanitarnej.▪ Brak połączeń komunikacji publicznej.▪ Niskie dochody mieszkańców.▪ Brak pozarolniczych miejsc pracy we wsi.▪ Niski poziom wykształcenia.

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">▪ Wykorzystanie atrakcyjnego położenia.▪ Atrakcyjne sąsiedztwo – Zamek w Malborku.▪ Sprzyjająca polityka regionalna, w tym adresowana do rozwoju obszarów wiejskich.▪ Zwiększenie dostępności środków pomocowych (PROW).▪ Możliwości rozwoju działalności pozarolniczej.▪ Moda na ekologię i agroturystykę.▪ Otwarcie granic – możliwość legalnej pracy.	<ul style="list-style-type: none">▪ Niewystarczające fundusze na rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, a także na właściwe zagospodarowanie terenów ważnych dla wizerunku miejscowości i funkcjonowania jej społeczności.▪ Rosnące bezrobocie w powiecie.▪ Powstawanie gospodarstw rolnych wielkoobszarowych.▪ Zaostrzenie norm i wymagań dotyczących prowadzenia działalności rolniczej.

Wizja rozwoju miejscowości Janówka

Wizja

„Janówka– wieś przyjazna dla mieszkańców i osób ją odwiedzających”

Mieszkańcy chcą aby rozwój ich miejscowości zmierzał w kierunku urzeczywistnienia wyżej przedstawionej wizji. Z uwagi na fakt, że jest miejscowością o dużym potencjale turystycznym ma być wsią zadbaną i estetyczną.

Plac zabaw przy świetlicy wiejskiej

Co ma ją wyróżniać?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Estetyka i nieskażone środowisko. ▪ Otwartość na nowe możliwości i szanse jakie daje atrakcyjne położenie. ▪ Nowoczesność –a warunki do rozwoju działalności pozarolniczej.
Jakie ma pełnić funkcje?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Funkcja mieszkalna – wyposażenie w podstawową infrastrukturę (kanalizacja, szybki Internet). ▪ Funkcja rolnicza – zmodernizowane gospodarstwa rolne, spełniające wymagania i normy unijne. ▪ Funkcja usługowa – rozwój agroturystyki i działalności pozarolniczej (usługi turystyczne).
Kim mają być mieszkańcy?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aktywni, identyfikujący się z wsią, zintegrowani w działaniach na rzecz jej rozwoju. ▪ Podnoszący swoje wykształcenie i kwalifikacje. ▪ Młodzi – zahamowanie odpływu mieszkańców do miasta poprzez stworzenie dobrych warunków mieszkaniowych.
Co jest podstawą utrzymania?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dochody z rolnictwa. ▪ Dochody z działalności pozarolniczej (agroturystyka i usługi). ▪ Wynagrodzenie z zatrudnienia poza miejscem zamieszkania. ▪ Emerytury i renty.
W jaki sposób mają być zorganizowani mieszkańcy ?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rada Sołecka i Grupa Odnowy Wsi. ▪ Organizacje i stowarzyszenia działające na terenie gminy. ▪ Wspólne organizowanie imprez wiejskich, np. dni sołeckich, obchodów Dnia Dziecka.
W jaki sposób mają być rozwiązywane problemy?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dyskusja na zebraniach wiejskich. ▪ Konsultacje z jak największą liczbą mieszkańców, „małe referendum” w celu wyłonienia priorytetów rozwoju wsi.
Jak ma wyglądać nasza wieś?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wieś nowoczesna, z zachowanymi elementami zabytkowymi. ▪ Zadbana, estetyczna. ▪ Wyremontowana świetlica, doposażony plac zabaw. ▪ Zagospodarowany teren wokół świetlicy i placu zabaw stanowiący centrum rekreacyjne wsi i jej wizytówkę. ▪ Wyremontowana droga powiatowa, chodnik dla pieszych. ▪ Przystań cumownicza i wieża widokowa.
Jakie obyczaje i tradycje mają być u nas pielęgnowane i rozwijane?	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Organizacja różnego rodzaju imprez w świetlicy, np. jasełka, obchody dnia dziecka, dnia kobiet.

	<ul style="list-style-type: none">▪ Propagowanie obrzędów ludowych: noc świętojańska, kraszenie jaj, wypiekanie tradycyjnych ciast, wyrób ozdób choinkowych (wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Kultury i Sportu).
Jaki ma być stan otoczenia i środowiska?	<ul style="list-style-type: none">▪ Zachowane istniejące walory przyrodnicze.▪ Wszystkie budynki podłączone do sieci kanalizacji sanitarnej.▪ Ekologiczny system grzewczy (z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii).
Jakie ma być rolnictwo?	<ul style="list-style-type: none">▪ Nowoczesne, spełniające wymagania i normy unijne.▪ Dochodowe, produkujące zdrową żywność (gospodarstwa ekologiczne).
Jakie mają być połączenia komunikacyjne?	<ul style="list-style-type: none">▪ Dzieci i młodzież dowożona do szkoły autobusem szkolnym.▪ Prywatny przewoźnik docierający do wsi.
Co proponujemy dzieciom i młodzieży?	<ul style="list-style-type: none">▪ Świetlica wiejska z pracownią komputerową i dostępem do Internetu, zorganizowane zajęcia popołudniowe dla dzieci i młodzieży (plastyczne, sportowe, językowe) – edukacja i rozwijanie zdolności.▪ Dobrze wyposażony plac zabaw, dostosowany do obowiązujących standardów.

Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących lokalną społeczność

Arkusze planowania w sposób przejrzysty przedstawia priorytet rozwoju miejscowości Janówka, z wyodrębnionymi celami i projektami służącymi do jej realizacji. Część z nich wykracza poza zakres zadań realizowanych w ramach odnowy wsi.

Charakterystyczna wiata przystankowa w centrum Janówki. Tutaj dzieci oczekują na autobus szkolny.

PRIORYTET	CEL	PROJEKT	RANKING	KTO ZREALIZUJE	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA
Janówka– wieś przyjazna dla mieszkańców i osób ją odwiedzających	1. Poprawa infrastruktury kulturalno - rekreacyjnej	1.1 Remont świetlicy wiejskiej	1	Gmina, Grupa Odnowy Wsi, Rada Sołecka	PROW 2007-2013 Budżet Gminy
		1.2 Zagospodarowanie centrum wsi	2	Gmina, Rada Sołecka	PROW 2007-2013 LEADER, Budżet Gminy
		1.3 Budowa przystani cumowniczej i wieży widokowej	3	Gmina, Grupa Odnowy Wsi, Rada Sołecka	Fundusze unijne 2012-2020 Budżet Gminy
	2. Poprawa stanu infrastruktury technicznej	2.1 Budowa chodnika	1	Gmina, Grupa Odnowy Wsi, Rada Sołecka	Budżet Gminy Fundusz Sołecki
		2.2 Budowa kanalizacji sanitarnej	3	Gmina, Grupa Odnowy Wsi, Rada Sołecka	Fundusze unijne 2012-2020 Budżet Gminy
		2.3 Budowa dróg śródpolnych	2	Gmina, Grupa Odnowy Wsi, Rada Sołecka	Budżet Gminy
	3. Aktywizacja mieszkańców	3.1 Szkolenia z zakresu działalności pozarolniczej (agroturystycznej)	2	Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Gdańsku Oddział Stare Pole, Gmina	Fundusze unijne
		3.2 Szkolenia aktywizujące dla osób poszukujących zatrudnienia.	3	Powiatowy Urząd Pracy w Malborku, Gmina	Fundusze unijne (Europejski Fundusz Społeczny)
		3.3 Imprezy integracyjno-promujące	1	GOKiS, Grupa Odnowy Wsi, Rada Sołecka	Budżet GOKiS Fundusz Sołecki

Charakterystyka projektów według kolejności rankingowej

Charakterystyka projektów nr 1 w rankingu

Cel: Poprawa infrastruktura kulturalno-rekreacyjnej

Projekt 1.1 – Remont świetlicy wiejskiej

Świetlica wiejska znajduje się w obiekcie pochodzącym z lat 80-tych. Stan techniczny budynku oceniany jest jako dobry wymagający remontu w zakresie wymiany instalacji elektrycznej, wymiany stolarki okiennej, remontu dachu, wykonania elewacji zewnętrznej wraz z ociepleniem budynku oraz wymiany pokrycia podłóg i malowania ścian. W ramach remontu zostanie wykonana instalacja grzewcza gazowa, do użytku włączona zostanie również sala, która do tej pory nie była wykorzystywana.

Świetlica wiejska jest jedynym miejscem spotkań mieszkańców Janówki. Służy przede wszystkim do organizowania zebrań wiejskich oraz imprez okolicznościowych. Opiekę nad świetlicą sprawuje Gminny Ośrodek Kultury i Sportu. W Janówce co roku przy świetlicy odbywa się impreza związana z obchodami nocy świętojańskiej, tzw. Sobótka, na którą przybywa duża liczba gości, nie tylko z terenu gminy. Impreza organizowana jest przez Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Starym Polu przy aktywnym współdziałaniu mieszkańców Janówki.

Cel: Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Projekt 2.1 Budowa chodnika

We wsi nie ma chodnika dla pieszych. Piesi poruszają się skrajem drogi, której stan jest wysoce niezadowolający. Budowa chodnika poprawi wizerunek wsi i podniesie poziom bezpieczeństwa.

Cel: Aktywizacja mieszkańców

Projekt 3.3 Imprezy integracyjno-promocyjne

Imprezy integracyjne czy promujące daną miejscowość to jeden z lepszych sposobów na mobilizację mieszkańców i zaangażowanie we wspólne działanie. Istnieje szereg pomysłów na rodzaj i charakter takich imprez, które będą skierowane przede wszystkim do dzieci (np. Dzień Dziecka), czy też przeznaczone dla całej społeczności i turystów, jak: rajdy rowerowe, mecze, festyny i te o charakterze kulturalnym: przedstawienia, występy.

Oddanie do użytkowania wyremontowanej świetlicy jest dobrą okazją do zorganizowania imprezy dla wszystkich mieszkańców miejscowości oraz zaproszonych gości. Mieszkańcy

chcą przez takie wydarzenia promować swoją wieś, w szczególności jej walory przyrodnicze i zachęcać do jej odwiedzania.

Charakterystyka projektów nr 2 w rankingu

Cel: Poprawa infrastruktury kulturalno-rekreacyjnej

Projekt 1.2 Zagospodarowanie centrum wsi

Janówka jest niewielką miejscowością. Zabudowa mieszkaniowa usytuowana jest głównie z jednej strony drogi. Z drugiej strony, pomiędzy drogą a wałem znajduje kilkumetrowy pas zieleni. Poza małą, charakterystyczną wiatą dla dzieci oczekujących na autobus szkolny, teren ten nie jest wykorzystany. Mieszkańcy chcieliby aby ten teren służył jako miejsce rekreacyjno – wypoczynkowe, wyposażone w altany, ławeczki, miejsce na ognisko lub grill, parking dla samochodów. Mogłaby tam znajdować się również wypożyczalnia rowerów – turyści cumujący przy przystani mogliby w ten sposób zwiedzić okolice.

Doposażenia i remontu wymaga również plac zabaw znajdujący się przy świetlicy wiejskiej.

Cel: Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Projekt 2.3 Budowa dróg śródpolnych

W ramach tego zadania planuje się wykonanie utwardzenia z płyt drogowych wjazdu z drogi powiatowej na drogi śródpolne (dz. nr 130 i 121) oraz kontynuację budowy drogi (dz. nr 132) prowadzącej do lasu. Utwardzanie dróg śródpolnych jest zadaniem szczególnie ważnym na Żuławach. Rolnicy wykonujący prace polowe w okresie jesiennym czy wczesno wiosennym mają problemy z poruszaniem się po drogach śródpolnych. Dodatkowo sprzęt rolniczy wyjeżdżający z pól na drogi publiczne zanieczyszcza je błotem, co stwarza szczególne zagrożenie dla pozostałych użytkowników drogi.

Cel: Aktywizacja mieszkańców

Projekt 3.1 Szkolenia z zakresu działalności pozarolniczej (agroturystycznej)

Nasze członkostwo w Unii Europejskiej stwarza szerokie możliwości dla osób, które chcą same dla siebie stworzyć miejsce pracy. Dzięki licznym programom można zdobyć wsparcie finansowe i merytoryczne niezbędne do rozpoczęcia własnej działalności, w tym związanej z agroturystyką. Cennym źródłem informacji dla mieszkańców o tego rodzaju możliwościach mogą być właśnie szkolenia organizowane przez Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego i Urząd Gminy. Dodatkowo dla pań organizowane będą pokazy przygotowania tradycyjnych potraw, dekoracji stołu, wyrobu ozdób świątecznych itp

Charakterystyka projektów nr 3 w rankingu

Cel: Poprawa infrastruktury kulturalno-rekreacyjnej

Projekt 1.3 Budowa przystani cumowniczej i wieży widokowej

Ze względu na atrakcyjne położenie Janówki (w bezpośrednim sąsiedztwie rzeki Nogat i związanego z nią Obszaru Chronionego Krajobrazu oraz lasu) budowa przystani cumowniczej na rzece i wieży widokowej przyczyni się do podniesienia jej atrakcyjności turystycznej. Rzeka Nogat, nad którą położona jest Janówka, zaliczana jest do międzynarodowej Drogi Wodnej E-70, na której realizowany jest projekt „Pętla Żuław - rozwój turystyki wodnej”. W pierwotnej wersji Gmina Stare Pole była partnerem tego projektu, w ramach którego miała być wybudowana przystań cumownicza w Janówce. Ze względów, głównie finansowych, zakres projektu został ograniczony. Zrezygnowano z budowy przystani cumowniczych w małych miejscowościach, w tym w Janówce. Biorąc pod uwagę duże zainteresowanie mieszkańców Janówki, jak i władz gminnych tym projektem, zdecydowano o poszukiwaniu innych źródeł jego sfinansowania.

Inwestycją, która świetnie komponowałaby się z budową przystani cumowniczej jest wieża widokowa. Wieża widokowa umożliwiająca oglądanie panoramy okolicy, byłaby elementem przyciągającym m.in. amatorów turystyki wodnej, zachęcając do cumowania w Janówce.

Tworzenie dodatkowych atrakcji w Janówce, które przyciągną do tej miejscowości turystów, przyczyni się do promocji tego miejsca, jak i całej gminy. W perspektywie czasu obsługa turystów stanie się dodatkowym źródłem dochodów dla mieszkańców Janówki.

Cel: Poprawa stanu infrastruktury technicznej

Projekt 2.3 Budowa kanalizacji sanitarnej

Budowa kanalizacji jest zadaniem bardzo ważnym z punktu widzenia ochrony środowiska. W obecnym stanie, kiedy ścieki są odprowadzane do przydomowych zbiorników istnieje realne zagrożenie podsiąkania i przedostawania się ścieków do gleby. Stanowi to również uciążliwość dla mieszkańców, którzy muszą pamiętać o systematycznym ich opróżnianiu.. W miejscowości, w której jest szansa na rozwój agroturystyki, dbanie o stan środowiska naturalnego jest sprawą priorytetową.

Cel: Aktywizacja mieszkańców

Projekt 3.2: Szkolenia aktywizujące dla osób poszukujących zatrudnienia.

Przedstawienie mieszkańcom, którzy chcą stworzyć dla siebie miejsce pracy, możliwości w zakresie rozpoczęcia i prowadzenia własnej działalności gospodarczej, wskazanie

sposobów i źródeł pozyskiwania środków finansowych dla firm (dotacje, kredyty preferencyjne) a także jakie są preferencje i ulgi dla rozpoczynających działalność (ulgi w podatku dochodowym czy składkach ZUS). Szkolenia dla kobiet, które zamierzają podjąć działalność związaną z turystyką wiejską lub usługami cateringowymi, a także przygotowujące je do organizowania we własnym zakresie imprez integrujących i promujących dla mieszkańców i turystów (np. festynów, spotkań świątecznych).

Dla tych, którzy wolą tradycyjny sposób zatrudnienia, pomoc w znalezieniu odpowiedniej oferty pracy, szkolenia podnoszące lub zmieniające kwalifikacje.

Plan Odnowy Miejscowości Janówka

PROJEKT	Koszty ogółem	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA			HARMONOGRAM REALIZACJI							
		Budżet gminy	Dotacje	Inne źródła*	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Remont świetlicy wiejskiej	280 000	110 000	170 000	0								
Zagospodarowanie centrum wsi	50 000	20 000	30 000	0								
Budowa wieży widokowej i przystani cumowniczej	300 000	100 000	200 000	0								
Budowa chodnika	50 000	45 000	0	5 000								
Budowa kanalizacji sanitarnej	2 000 000	500 000	1 500 000	0								
Budowa dróg śródpolnych	100 000	50 000	40 000	10 000								
Szkolenia z zakresu działalności pozarolniczej (agroturystycznej)	2 000	0	2 000	0								
Szkolenia aktywizujące dla osób poszukujących zatrudnienia	2 000	0	2 000	0								
Imprezy integracyjno-promocyjne	10 000	6 000	3 000	1 000								

*Fundusz Sołecki

Koszty realizacji projektów i harmonogram ich wdrażania

Obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców

We wsi Janówka centralnym obiektem jest świetlica wiejska i znajdujący się obok niej plac zabaw. Jest to jedyne miejsce spotkań mieszkańców. W małych wsiach, takich jak Janówka, oddalonych od większym miejscowości, świetlica wiejska, czy plac zabaw są miejscami sprzyjającymi nawiązywaniu kontaktów społecznych, spotkania w tych miejscach pozwalają rozwijać kontakty międzysąsiedzkie i przyczyniają się do integracji lokalnej społeczności.

Oprócz tego miejsca szczególne znaczenie dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców ma droga powiatowa w kierunku Królewa. Droga ta jest jedynym połączeniem komunikacyjnym wsi z pozostałymi miejscowościami gminy. We wsi nie ma natomiast chodnika dla pieszych. Ponadto teren przy wiacie przystankowej, po odpowiednim zagospodarowaniu na teren rekreacyjno – wypoczynkowy (wyposażeniu w altany, ławeczki, miejsce na ognisko lub grill, parking dla samochodów), również będzie pełnił funkcję obszaru o szczególnym znaczeniu dla mieszkańców.

Podsumowanie

Plan Odnowy Miejscowości Janówka określa najważniejsze zadania, których realizacja przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, pobudzi ich aktywność i zaangażowanie w sprawy wsi. Przewiduje w ciągu najbliższych 8 lat zarówno działania inwestycyjne, jak również inne o charakterze szkoleniowym czy rekreacyjno-wypoczynkowym. Plan Odnowy Miejscowości jest dokumentem otwartym, a zapisane w nim zadania będą aktualizowane. Wprowadzane zmiany przede wszystkim uwzględniać będą potrzeby zgłaszane przez mieszkańców wsi Janówka.